

Коні не винні

Автор:

Михайло Коцюбинський

Коні не винні

Михайло Михайлович Коцюбинський

Коцюбинський Михайло Михайлович

КОНІ НЕ ВИННІ

Коні не винні

– Савка! Де мій одеколон?

Аркадій Петрович Малина вихилився у вікно і сердито кричав у спину своєму лакею, що помагав випрягати з фаєтона спітнілі коні.

Стояв упрілий, в одній сорочці, розщібнутій на грудях, і нетерпляче стежив, як біг Савка через подвір'я в своїй синій з галунами лівреї.

Одеколон був тут, на туалетнім столі, але Аркадій Петрович його не помітив.

– Вічно кудись засунеш!..

Він кисло буркнув, прийняв з рук Савки пляшку, скинув сорочку і почав обтирати одеколоном біле, жовтаве од старості тіло.

– Ху-у!.. Як приємно се освіжає! – Потер долонею груди, де густо сріблились тонкі волосинки, освіжив під пахвами і облив холодком лисину й руки, тонкі, старече мляві, з сухими пальцями на кінці. Потому вийняв з шафи свіжу сорочку.

Властиво, він був у чудеснім настрої, як завжди по розмові з мужиками свого села. Йому було приємно, що він, старий генерал, якого сусіди вважали «червоним» і небезпечним, завжди лишався вірним собі. Як завжди, він і тепер, у ці тривожні часи, обстоював погляд, що земля має належать до тих, хто її обробляє. «Пора нам розстатися вже з пануванням», – подумав Аркадій Петрович, защібаючи лівий манжет, і, прийнявшись за правий, згадав одразу, як гула радісно сходка, коли він поясняв їй права народу на землю.

Се завжди його хвилювало, і по розмові почував він бадьорість і апетит.

Заправляв саме сорочку в штани, коли рипнули двері і на нього кинулась Мишка – любимий песик, расовий фокстер'єрі

– Де ти, шельмо, була? – нагнувся до неї Аркадій Петрович. – Кажи, де ти, шельмо, була? – Він любовно лоскотав їй шию і вуха, а вона морщила носик, крутила обрубком хвоста і намагалась лизнути його лице. – Де ти віялась, негодяща?

У вікна било полудневе проміння, і видко було, як цілим морем плили кудись ще зелені ниви, дев'ятсот десятин панського поля, що спускалося часом у валку, а потім здіймалося знову, як хвиля.

Аркадій Петрович поклав гребенем борозни на рідкому волоссі, розчесав вуси, на кінчиках жовті, і довго любувався сухим високим чолом та благородним панським обличчям, що одбивалось в синявих водах туалетного дзеркала.

Сірі очі, трохи холодні і вже пригаслі, плавали на білках серед червоних жилок, і се його турбувало: «Треба знову класти примочку!» Збоку на носі він вгледів прищик, дістав з несесера кольдкрему, помазав й припудрив.

– Їсти!

Йому хотілося їсти, як молодому двадцятилітньому хлопцю, і се його радісно хвилювало. Як все заворушиться у домі, коли почують, що він голоден! Як заахав жінка, його стара дбайлива Соня, заметушиться Савка, і всі будуть дивитись йому у рот. Він так рідко апетит має...

Але Савка не йшов з докладом.

Аркадій Петрович одсунув шухляду комоди і вийняв звідти акуратно зложену блузу, вовняну, сіру, а la Толстой.

Приємно тремтячи освіженим тілом, просуваючи руки в рукави, він почував себе демократом, другом народу, який не має чого боятись. За той час, як він покинув своє міністерство та осівсь на селі, мужики його полюбили. Аякже! Він хрестив і вінчав, дарував спаш, уділяв ради, його кликали «татком» Він з приємністю думав про се і разом думав, що на обід будуть сьогодні молоді печериці, які Палажка несла уранці в приполі з городу.

І саме тоді Савка виставив в двері дві білих у рукавичках руки і ознайомив покірно, що подали обідать.

Аркадій Петрович, широкий у своїй блузі, як дзвін, вступив у столову.

Зараз загриміли кріселка, і схилились над ним, цілуючи руки, – з одного боку Антоша, його лисіючий син, а з другого – дочка, білява Ліда, двадцятип'ятилітня вдовиця. Вони ще не бачились нині: Антоша недавно приїхав з фільварку, а Ліда до полудня спала.

Софія Петрівна – Соня, – в свіжій літній капоті, уже тримала в руці срібний ополоник. Перед нею парував борщ. Стіл був накритий на дев'ять персон.

Аркадій Петрович опустився в широке крісло на чолі столу і похляпав рукою по сусіднім кріселці:

– Мишка! Сюди!

Фокстер'ер подивився на нього каправим оком, скочив на крісло і сів на свій обрубаний хвостик.

– Де ж Жан? Покличте Жана... – звернувся до всіх і ні до кого зокрема Аркадій Петрович.

Але якраз одхилилися двері, і сліпий Жан, брат жінчин, адмірал у відставці, ввійшов під руку з своїм «міноносцем», як він кликав лакея.

Високий, міцний, неначе грот-мачта, погано поголений, Жан щупав грубою палкою поміст і ледве згинав коліна, застиглий і негнучкий в своїй сліпоті.

Його довго і з шумом садовили на місце, а «міноносець» став ззаду за кріслом.

– Добридень, Жане! – привітався з свого почесного місця Аркадій Петрович. – Що снилось?

Всі усміхнулись на той щоденний жарт, а Жан охоче, наче нічого не сталося, почав оповідати, встромивши більма кудись в стіну, через стіл.

– Приснився город. Не ті неестетичні коробки, що звете домами. Се була не купа бруду і сміття, не леговище нужди людської... словом, мені приснилось не те, що ви називаєте містом.

Він навіть поморщивсь.

– Я бачив прекрасний, невиданий город. Все, що люди створили в архітектурі, шедеври давні, сучасні й прийдешні, краса і вигода, храм, достойний людини... Тільки ваші нащадки...

– Жане, твій борщ прохолоне...

– Ах, вибачай. Соня... Ну, мій міноносце N 17, зав'ялуй серветку...

– Єсть! – стрепенувсь «міноносець N 17» (по порядку лакеїв, яких Жан часто міняв). Він вже давно тримав наготові серветку.

– Я думаю, що-о... – прихильно обізвалася Ліда, схиливши набік біляву головку мадонни.

– Почали сіно возити, Антоша? – зацікавивсь Аркадій Петрович.

Антоша не чув. Він накладав саме своєму лягавому псу Нептуну, що сидів на стільці поруч, кістки на тарілку, і всім виднілась тільки його макушка з рідким волоссям.

Софії Петрівні неприємно було дивитись, як Жан їсть неохайно, лишаючи в вусах шматки буряків, і вона повернулась до сина:

– Антоша, тебе батько питає про сіно...

– Ах, вибачай... – підняв той засмалений вид і засюсюкав: – Замість дванадцяти возять тільки десять возів. Артем обернув щось два рази та й кинув: каже, що його Ксенька напоролась ногою на залізні граблі і треба фершала кликати, – бреше, звичайно... А Бондаришин ще зимою взяв гроші, а тепер крутить...

Антоша стояв мокрий й червоний од борщу та хазяйських турбот. На його білому лобі густо осіла роса, а очі посоловіли.

Він знав усе, що робиться на селі. Мав не менше десятка дітей од сільських дівчат і не раз мірявся силою з найміцнішими парубками, незважаючи на офіцерські чини.

– Усі вони такі! – сердито зітхнула Софія Петрівна і погладила таксу, що сиділа коло неї на кріслі, важко вип'явши свої руді груди, мов в камізельці.

– Ви чіпляєтесь, діти мої, – благодушно обізвався Аркадій Петрович, кінчаючи борщ. – Мужик має так само свої потреби й турботи, як і ми, грішні...

Він був у чудеснім настрої по сьогоднішній сходці.

– Безумовно, мені здається, що батько... Ліда знову прихильно нагнула головку мадонни і розтягла кисло свої широкі, бліді уста.

Але Антошу се розгнівило. Вічно та Ліда! Її наспівали ліберальні студенти, як грамофонний кружок, а вона повторяє дурниці!

– Мужик мужиком, що б там не казали... Ти його медом, а він...

Од ставний адмірал («броненосець», як він себе називав) почув небезпеку од такої розмови.

І поки Савка, зручно просуваючи руки в нитяних рукавичках, збирав тарілки од панів і собак, він почав оповідати другий свій сон.

Він був ніби на концерті. Се була музика нових поколінь, нечувані комбінації звуків, щось таке, перед чим Бах, Гайдн і Бетховен – пігмеї...

Антоші зробилось скучно. Він вже чув дядькові сни і вважав кращим зайнятися своїм Нептуном.

Одрізвав скибочку хліба і поклав на ніс.

– Тубо!

Нептун сидів поважно і мружив невдоволено очі.

На хвилину зробилось тихо в столовій.

– Піль!.

Тільки Ліда витягала довгу одкриту шию і прихильно схилялась в бік дядька.

Але її Мільтончик, обстрижений пудель в боа на шиі, як дама, і з голим задом, дряпнув її лапою по руці, домагаючись істи.

Вона обернулась до нього, поправила бант на собаці, такий же блакитний, як її сукня, і дала Мільтону тартинку з маслом.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купити: https://telnovel.me/kocyubins-kiy_mihaylo/kon-ne-vinn

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)